

Цара Лазара 15
34000 Крагујевац
тел: 034/ 335-923
фах: 034/336-092
e-mail: poljstaniakg@open.telekom.rs

ПССС „КРАГУЈЕВАЦ“ дОО

БИЛТЕН

Бр. 3

ИНФОРМАЦИЈЕ И САВЕТИ
У ПОЉОПРИВРЕДНОЈ
ПРОИЗВОДЊИ

Март 2015.год.

Садржај

воћарство-виноградарство

Калемљење воћака ----- 3

Време ђубрења крушке ----- 4

ратарство

Основне технолошке операције ----- 5

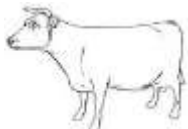
повртарство

Садња празилука ----- 6

заштита биља

Важне напомене при примени пестицида ----- 7

сточарство

Утицај интензивности исхране на радман и састав говеђих трупова ----- 8

Исхрана јагњаци ----- 9

аграрна политика

Зашто нам је потребно задругарство данас ----- 10

Развој пољопривредне производње са аспекта одрживог развоја и органске производње хране ----- 10

стипс

Стипс-извештај о кретању цена ----- 11

Калемљење воћака

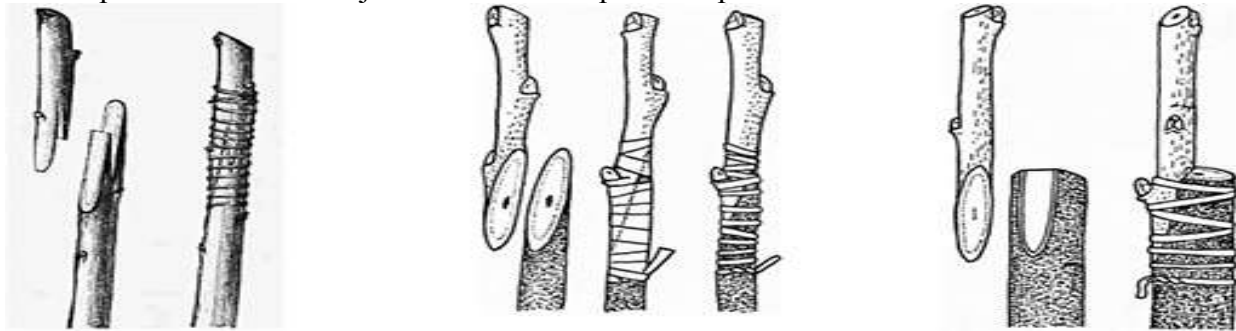

Калемљење воћака је вегетативан начина размножавања, под којим се подразумева механичко спајање и физиолошко срастање подлоге и племке у циљу добијања нове воћке. Спада у групу најраспрострањенијих начина савременог размножавања воћака.

Калемљење се врши у свим годишњим добима. Калемљење у зимском периоду или рано с пролећа обавља се у одређеним просторијама у којима постоји могућност регулисања температуре и влажности. Пролећни месеци су најпогоднији за разне начине калемљења на зрело, јер је тада највећа активност камбијума и кретања сокова.

Највећи проценат пријема калемова је на температури између 20-25°C, релативној влажности ваздуха око 80% и оптимално влажном земљишту. Није препоручљиво вршити калемљење по киши (када је биљка мокра), као ни по јаком сунцу, односно високој температури (када се пресеци и спојна места брзо суше).

Пре прављења пресека се очистити подлога и племка у пределу. Калемљење треба брзо извршити да се пресеци не би осушили. Пресеке правити оштрим и чистим калемарским ножем и спојна места не додиривати прстима.

Почетком године се најчешће примењује калемљење простим спајањем и енглеско спајање калемова, а разликујемо и калемљење на процеп.

Код калемљења простим спајањем подлога и калем гранчица су приближно исте дебљине, На подлози и калем гранчици се направе коси пресеци супротног нагиба и изврши се спајање. Спојени пресеци се чврсто увежу и премажу калемарским воском.

Код енглеског калемљења, (каламљење на језичак), на горњој трећини пресека и подлоге и калем гранчице направи се зарез - „језичак“, по дубини 4 до 6мм паралелно са сржи. Ова два језичка се увуку један у други, вежу и залију калемарским воском. Обавља се најчешће у периоду (март-април) када је подлога на сталном месту.

Виолета Петровић-Луковић

дипл.инг агрономије

Време ђубрења крушке

С обзиром на различите услове, случајеве и потребе, ђубрење се обавља у јесен, у пролеће и у току лета. Јесење и пролећно ђубрење практикује се у воћарству од давнина, док се летње ђубрење препоручује у новије време у виду чешћег прихранјивања крушке.

Јесење ђубрење се највише примењује кад су у питању теже растворљива фосфорна и калијумова ђубрива. Са већим количинама азотних ђубрива, оно најчешће има и неке неповољне последице: нитрати се могу у претераној мери испрати, нарочито при обилнијим воденим талозима, а може се умаљити и отпорност крушке према мразевима. Пролећно ђубрење такође има значаја с обзиром на услове средине, особине ђубрива и стање крушке. Оно се намеће као неопходно и корисно, нарочито при вишекратном ђубрењу. Обавља се неколико недеља пре цветања. У пролеће се ђубри азотним ђубривима (око 200-400 кг/ха КАН-а или амонијум сулфата).

Летње ђубрење (у јуну или јулу) делује врло корисно на развитак плодова и образовање цветних пупољака. Међутим, оно се мора опрезно применити. Ако се изврши касније- крајем лета и почетком јесени- њиме се може изазвати друго растење летораста, што умањује отпорност крушке према мразевима. То зависи највише од бујности, родности и

времена завршетка вегетације као наследне особености. Ипак га треба применити код

крушака јако оптерећених родом и склоних алтернативном рађању, јер се тада омогућује образовање цветних пупољака и ублажује алтернативно рађање.

Прихрањивањем се крушкама пружају потребни минерални елементитоком читаве вегетације, а не само у јесен и у пролеће, као што се највише практикује. Прихрањивање крушке може бити успешно само азотним ђубривима, јер су она растворљива и покретљивија па лакше продиру до жила саме воћке. Разумљиво је да је то могуће само при оптималној влажности земљишта.

Младе неродне крушке прихрањују сеу три рока ради обезбеђења доброг прираштаја и развитка круне: рано у пролеће; у почетку растења летораста и при најинтезивнијем растењу летораста. Али, ако су воћке бујне а услови средине омогућују дуже трајање вегетације, треће прихрањивање није потребно.

Биљана Милосављевић
дипл. инж. пољопривреде за воћарство и виноградарство

Основне технолошке операције

У подручјима интензивне ратарске производње време првих пољских радова или прва недеља истих, је обично крајем фебруара или у првој декади марта. Ти радови су обично дефинисани у - технологији обраде ораница- сетви неких биљних врста као и-уношењу хранива.

Са одређеним агроклиматским одликама условила је знатно кашњење првих пољских радова у првом реду због честих падавина, снега и кише и степена влаге у ораничном слоју. Како су наведени услови као и текући метеоролошки параметри и даље неповољни у смислу нивоа влаге, то и прве пољске радове у ратарству у Шумадији на значајним површинама не очекујемо пре почетка априла а у већини атара и касније.

Основни стручни приступ који је могућ и повољан у ратарској производњи а директно условљен агроклиматским околностима је:

- сачекати повољан водни режим на ораницама па онда почети са радовима

- сетву неких биљних врста изоставити посебно ако се дубоко уђе у април, као што су јаре стрнине (јечам), затим шећерна репаи др.
- сетву детелина и травно легуминозних смеша обавити када то услови дозволе без обзира на кашњење.
- уношење основних хранива као и прихрану стрних жита обавити када оранична површина буде растресита тј. када су искључене последице проходног гажења.
- припрему ораница за сетву окопавина обавити када завршни радови механизацијом неће нарушити ораничну структуру.
- евентуално кашњење рокова сетве луцерке, кукуруза, сунцокрета, соје и др., неће значајно да се одразе на коначне приносе с обзиром на широк избор сората и хибрида различитих ФАО група зрења.

Добривоје Поповић
дипл. инж пољопривреде за ратарство

Садња празилука

Празилук се највише гаји из расада. Семе споро клија често до три недеље а од 1 g семена може да се произведе око 200 расада голог корена за 10 до 16 недеља. За пролећну садњу сетва се обавља почетком јануара, у заштићеном простору, на температури од 12 до 16°C. Обично се сеје у сандучиће, пикира у контејнере и пресађује на отворено крајем марта, на леје и покрије перфорираном фолијом или агротекстилом. Сади се у редове размака 25 цм, 26 до 40 биљака на m², и бере се од средине јуна и током лета.

Расад празилука најчешће се гаји на отвореним лејама, уз сетву у априлу или почетком маја уз количину семена од 5г/м². Пресађује се од средине јуна до почетка јула уз размак редова око 40 цм у зависности од механизације за негу и вађење и то 18 до 22 биљке /m². Пре садње расаду се мало скрати корен да може правилно да се постави. Често се скрати и лишће да би се смањила транспирација после садње мада уколико има довољно воде за заливање то није потребно.

Сади се на 5-10 см дубине зависно од земљишта. Често се сади у јарке па се касније загрће да се добије што дужа лажна стабљика. Пре садње корисно је да се расад натопи у раствор инсектицида, да се биљке заштите од напада муве. Касније, нега усева се састоји од међуредне обраде уз лагано нагртање, прихране и наводњавања а по потреби и заштите од болести и штеточина.

За прерађивачку индустрију празилук се, у неким земљама, узгаја директном сетвом на сличан начин као лук. Сеје се у марту или априлу, на размаку редова од око 40

цм, тј. око 60 биљака /m². Уз међуредну обраду, редови се мало нагрђу, што смањује могућност да се биљке савију током раста.

Празилук има дугу вегетацију – технолошка зрелост одређена је дужином и пречником лажне стабљике, а завршава се преласком у генеративну фазу. Према нормама квалитета најмањи пречник лажне стабљике је 10 mm за јесење-зимски празилук. Наше тржиште више цени дужу и дебљу лажну стабљику.. Празилук посађен у јуну или јулу може да се бере од октобра до средине априла у зависности од подручја гајења и потреба тржишта. Иако постоје комбајни за вађење празилука, производња код нас није велика да се исплати. Обично се вади ископачем кромпира. Биљке се ваде ручно, изреже се у зони корена, одреже се корен и скрати лишће.

У зависности од услова и начина производње приноси могу да буду и од 20-50 t/ha.

Љиљана Вуксановић

Важне напомене при примени пестицида

- Пре отварања обавезно детаљно прочитати упуство о примени препарата;
- Проверити да препарату није истекао рок примене и да се његова примена уклапа у рок примене пред бербу плодова;
- Проверити да не постоји опасност од тровања пчела које у воћњаку, винограду посећују коров или друге биљке у фази цветања. Пре третирања обавестити пчеларе у суседству до три километра удаљености, најмање на три дана пред прскање усева у цветању. Стоку из третираног објекта удаљити најмање за три недеље;
- Проценити степен опасности за суседне биљке услед заношења капи;
- Прибор за справљање раствора и прскалица морају бити чисти и без остатка пестицида од ранијег третирања;
- Никако не користити исту прскалицу и за третирање корова. Ако се то деси, обавезно извршити детаљно прање прскалице детергентом за суђе и добро испрати водом;
- Користити увек свеже справљену течност за прскање коју треба обавезно сипати кроз густо сито у прскалицу, како би одстранили механичку нечистоћу која може довести до зачепљења дизни прскалице;
- Користити само ону количину (концентрацију, дозу) препарата, која је наведена у упуству о примени одређеног препарата;
- Одређену количину препарата најпре помешати са мало воде, а затим постуно, уз мешање, разблажити до потребне концентрације;
- Третирање тако обавити да буду довољно оквашени и лице и наличје листа
- Биљке не прскати после кише или јаке росе, док су мокре, јер на лишћу имају довољно течности па не може да прими нову количину;
- Избежавати прскање у цвету изузев препарата који нису отровни за пчеле;

- Избегавати прскање по ветру, при високим температурама и у спарним данима. Прскати ујутро после росе или касно поподне, а најбоље пред сумрак;
- Ако се при мешању течног препарата са водом издваја при дну или на површини воденог стуба уљани слој, такву смешу (мешавину) не треба користити јер може бити фитотоксична за гајену биљку.

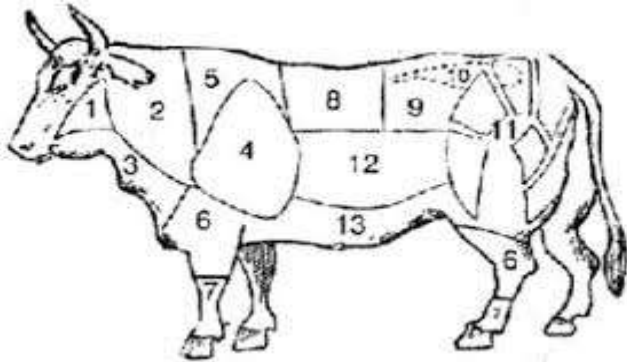
Бранивоје Анђелић
дипл.инж. пољоприведе за заштиту биља

Утицај интензивности исхране на рандман и састав говеђих трупова

Рандман и састав трупова, односно полутки закланих утовљених грла представљају врло значајне особине за вредновање коначног производа това и за одређивање цене. Зато је и за сточаре веома значајно питање – како утиче ниво исхране јунади на ове особине.

У интензивном тову јунади жели се високим прирастима смањити потрошња концентроване хране за јединицу прираста и скраћивањем времена това побољшати економичност. Повећање прираста живе мере јунади на рачун раста мишићне масе може се интензивирањем исхране постићи до границе генетске условљености. Познато је да се одраслошћу јунади смањује прираст мишића и тиме прираст живе мере, па се из вишкова енергије оброцима хране нагомилава маст.

Пример како се мења прираст беланчевина и нагомилавање масти у дневним прирастима бикова црно-беле расе у појединим тежинским категоријама је изражен. Тако је на почетку това много веће нагомилавање протеина, а на крају това масти.

Повољно доба за раст мишићне масе јунади траје до старости од 18 месеци, зависно од расе, пола и интензивности исхране. Како се повећање количине беланчевина релативно брзо смањује са већом масом, односно већом одраслошћу грла, а при том се више нагомилава маст, то је за економичност това значајно да се грла не тове преко границе повољне утовљености.

Утицај нивоа исхране у тову утиче тако што повећањем удела енергетских хранива повећава се прираст, али и проценат масти у труповима.

Због постизања повољне економичности и регулисања утовљености јунад за тов се храни у почетку рестриктивније, више кабастом храном, а касније више концентрованом храном-интензивније.

Горан Јоксић
дипл.инг пољопривреде за сточарство

Исхрана јагњади

У првим данима живота, неопходно је јагњету дати колострум два, три пута у року од 6 сати, а најкасније у року од 24 сата. Количина варира у зависности од величине јагњета, а креће се од 50 до 70 мл.

Колострум садржи имуноглобулине, беланчевине које дају новорођеном јагњету пасивни имунитет, отпорност у првим данима живота. Садржи минералне соли које утичу на чишћење слузи из пробавног тракта - први фецес, црне боје, која се накупила у пробавном тракту јагњета током бременитости.

Јагњад у првих 10 дана треба хранити сваких 2 до 3 сата, а количина млека креће се од 1,5-2 дцл, зависно од тежине. Температура млека и млечне замене, којом се јагњад прихрањује, мора бити бар 35 °С.

Препорука исхране јагњади

Приликом исхране јагњади цуцлом, потребно је јагње хранити 5-6 пута дневно, по оброку 150-200 грама млека. То је отприлике сваких 2.5-3 сата. Прво храњење у 6 часова ујутру, а задње увече око 21 час.

Прва фаза - 10-21 дан од јагњења

Почиње привикавање: 10-20г концентроване хране са 18% протеина

Поред концентрата, даје се и 5-10 г сена луцерке или црвене детелине - значајно за развој бурага

Друга фаза- 3-8 недеља

Карактерише је брзи раст јагњади и дневно поједу око 200г концентроване хране са 16% протеина 100-120 г сена.

Трећа фаза - 8-12 недеља

Поједу дневно 500-800г концентрата са 14% протеина

Количина сена која се конзумира дневно је око 300-400 г сена.

Марко Вељковић

дипл. инж пољопривреде за сточарство

Зашто нам је потребно задругарство данас

Задруге су нам данас потребне ради заустављања даљег пада пољопривредне производње, имајући у виду да смо претходних година заредом имали негативну стопу раста у пољопривреди.

Сива економија је данас доминантан облик трговине пољопривредним производима од чега штете имају и пољопривредни произвођачи и држава. Држава не убира приходе од ПДВ-а, а сељаци су изложени грубој експлоатацији како у сектору набавке, тако и у сектору продаје пољопривредних производа. Враћање промета пољопривредних производа у регуларна трговинске токове може се обезбедити само ако држава сузбије сиву економију и задруге преузму своју функцију организације и промета пољопривредних производа.

Развој села је данас једино могућ ако постоје субјекти у селу који могу да носе такав развој, задруге и мала, средња предузећа, као и други облици пословних активности. Ово због тога што су задруге и у ранијем периоду показале да могу успешно да обављају своју друштвену функцију у селима, а пре свега, да запошљавањем младих високо-стручних кадрова обезбеде критичну интелектуалну масу за бржи трансфер технологије у пољопривредну производњу и утицај на развој културе, просвете, сеоског туризма и других облика живота у селу.

Запошљавањем високо-стручних кадрова и остале радне снаге у селима решио би се још један горући проблем у нашој земљи, а то је питање незапослености. Задруге би тако постале поново носилац свеукупног напретка наше пољопривреде и села.

Заграђанин Мираш
дипл. инж пољопривреде за сточарство

Развој савремене пољопривредне производње са аспекта одрживог развоја и органске производње хране

Повећање броја становника у свету и током 21. века значи да ће потребе за производњом хране бити још веће. Од савремене пољопривредне производње се очекује да удовољи тој повећаној тражњи за храном. То је могуће само ако се развој пољопривреде буде базирао на начелима одрживог развоја и органске производње. Дакле, одрживи развој је нова развојна парадигма која је садржана у бризи за квалитет економског раста (ефикасност коришћења ресурса уз адекватне промене у структури производње) и еколошког развоја. Дугорочни концепт одрживог развоја подразумева стални економски раст, који поред економске ефикасности и технолошког напретка, обезбеђује и веће учешће чистијих технологија и иновативности целог друштва. На тај начин се и друштвено

одговорно пословање, смањење сиромаштва, боље коришћење ресурса, унапређење здравствених услова и квалитета живота. Општи циљ стратегије одрживог развоја наше земље, који се односи на пољопривреду може се схватити и као стварање економски исплативе и еколошки прихватљиве пољопривредне производње. Органска производња би требало да буде пре свега основа егзистенције сеоског становништва у областима у којима постоје природни предуслови да се оствари одговарајући ниво конкурентности за продор на европско и друга тржишта.

Органска производња представља целовит систем управљања пољопривредно прехранбених и других производа, који комбинује добру пољопривредну праксу са високим степеном биолошке разноликости (биодиверзитетa) и очувања природних ресурса, као и начин производње у складу са одређењима одређених потрошача за производе у чијој производњи су коришћене

природне супстанце. Дакле, циљ органске производња је да се остваре стабилни и квалитетнији приноси, и да се на тржишту прехранбених производа остваре веће зараде и виши профит преко већих продајних цена.

Предности и потенцијали које има органска пољопривреда могу значајно унапредити запосленост радне снаге, и на тај начин смањити јаз у животном стандарду између градског и руралног подручја, као и задржати становништво на пољопривредним газдинствима у нашој земљи.

Драгана Јелић, мастер менаџер

Поштовани пољопривредни произвођачи посетите страницу <http://www.agroponuda.com/> или нам се обратите ако желите нешто да огласите да продајете или купујете.

AGROPONUDA
BERZA POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA SRBIJE

Izveštaj o kretanju cena na zelenoj pijaci, klanicama i mlekarama

*Cene su izražene u din/kg, izuzev cene za jaja din/kom

Cene voća

Banana	160.00
Grejpfrut	180.00
Jabuka	50.00
Jabuka (Delišes r.)	60.00
Jabuka (Delišes z.)	60.00
Jabuka (Melrouz)	60.00
Jabuka (Mucu)	60.00
Jabuka (ostale)	50.00
Kivi (sve sorte)	160.00
Kruška (ostale)	150.00
Lešnik (očišćen)	1600.00
Limun (sve sorte)	140.00
Mandarina (sve)	150.00
Orah (očišćen)	1300.00
Pomorandža (sve)	100.00
Smokva (suva)	500.00
Šljiva (suva)	450.00

<i>Jaja i živinsko</i>	<i>meso</i>
Jaja S	15.00
Jaja A	14.00
Jaja B	14.00
Jaja c	12.00
Pileće meso	200.00

<i>Cene mlečnih</i>	<i>proiz.</i>
Kajmak	700.00
Sir mladi	280.00
Sir punomasni	400.00

Cene povrća

Blitva	30.00
Brokola (sve)	120.00
Celer (sve sorte)	130.00
Cvekla (sve sor.)	50.00
Karfiol (sve sorte)	140.00
Krastavac (sal.)	150.00
Krompir (beli)	30.00
Krompir (crveni)	30.00
Kupus (sve sorte)	80.00
Luk beli (sve)	400.00
Luk crni (sve)	40.00
Paradajz (sve)	140.00
Pasulj (grad.)	300.00
Pasulj (tetovac)	350.00
Pasulj (beli)	320.00
Pasulj (šareni)	280.00
Pasulj (žuti)	290.00
Paškanat (sve)	100.00
Peršun (korenaš)	110.00
Peršun (lišćar)	15.00
Pečurke (šamp.)	180.00
Pražiluk (sve)	100.00
Ren (sve sorte)	50.00
Spanać (sve)	100.00
Tikvice (sve)	150.00
Zelen (sve sorte)	50.00
Zelena salata	35.00
Šargarepa (sve)	70.00